

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ
Черкаський державний технологічний університет
Чернігівський національний технологічний університет
Департамент фінансів Вінницької обласної державної
адміністрації
Управління Північного офісу Держаудитслужби у Вінницькій
області**

**«ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
УІІ Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет - конференції
25 березня 2020 року
(частина І)**

Вінниця 2020

Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю : зб. наук. пр. VIII Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 25 берез. 2020 р.: у 2-х ч. - Ч. I. Вінниця : ВРВ ВТЕІ КНТЕУ, 2020. 52с.

У збірнику VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет - конференції розглядаються наукові праці, присвячені дослідженню сучасного стану фінансово-аналітичного забезпечення розвитку діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання, актуальним проблемам та перспективам розвитку вітчизняної системи обліку, інноваційні методики аналізу господарської діяльності, сучасним інформаційним технологіям в обліку, контролі та аналізі; висвітлюються питання соціально-економічного розвитку підприємництва. Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії - **Замкова Н.Л.**, д.філос.н., професор

Відповідальний секретар - **Мартінова Л.Б.**, д.е.н., доцент

Члени редакційної колегії:

Даценко Г.В., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування

Бондаренко В.М., д.е.н., професор, декан обліково-фінансового факультету;

Гладій І.О., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування;

Денисюк О.М., д.е.н., професор кафедри обліку та оподаткування;

Дзюба О.М., к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування;

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно- економічного інституту КНТЕУ.

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

Бондар Т.Л. - к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ	5
Гладій І.О. - к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ <u>ПРОДУКЦІЇ</u>	7
Даценко Г.В. - к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЩОДО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	11
Денисюк О.М. - д.е.н., професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ ЯК РІЗНОВИД <u>ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ</u>	14
Дзюба О.М. - к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ: АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РЕФОРМУВАННЯ	16
Китайчук Т.Г. - к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	19
Копчикова І.В. - к.е.н., старший викладач Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПЕРСОНАЛ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ДЖЕРЕЛО СПРИЧИНЕННЯ ВТРАТ	22
Коцераба Н.В. - к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічного інституту КНТЕУ ПРОЦЕДУРИ ТА ПРИЙОМИ АНАЛІЗУ В ПРОЦЕСІ АУДИТУ <u>РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА</u>	24

якості продукції» та в його склад додаємо всі елементи із раніше створених довідників.

Створення даного плану видів характеристик необхідно для ведення аналітичного обліку за рахунками бухгалтерського обліку. Рахунки бухгалтерського обліку зазначаються у плані рахунків, який можливо та необхідно розробити у конфігураторі програми. Для цього у відкритій «Конфігурації» відкриваємо вікно «Плани рахунків» та створюємо новий за допомогою клавіші Insert [3].

Розроблені аналітичні ознаки для рахунків бухгалтерського обліку будуть використовуватись лише для таких рахунків, а саме: 23 - «Виробництво», 24 - «Брак у виробництві», 91 - «Загальновиробничі витрати», 92 - «Адміністративні витрати», 93 - «Витрати на збут» та 94 - «Інші витрати операційної діяльності».

Підводячи підсумки, можна сказати, що інформаційні технології ведення бухгалтерського обліку витрат на забезпечення якості продукції на основі програмного продукту, зокрема, «1С:Бухгалтерія» є досить зручним. Дана програма дає можливість здійснювати детальний та систематичний аналітичний облік та не є складною у користуванні. Також, необхідно зазначити, що контроль за витратами на якість може здійснюватися в автоматичному режимі, оскільки програма буде сигналізувати при виникненні відхилень, розходжень та помилок.

Список використаних джерел:

1. Бенько М.М. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2006. 362 с.
2. Лега О.В. Управлінський облік витрат виробництва в умовах автоматизованої обробки інформації. *Всеукраїнський науковий журнал «Актуальні проблеми інноваційної економіки»*, 2016. № 2. С. 75—80.
3. Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік та внутрішньогосподарський контроль витрат на якість продукції в розрізі програмного забезпечення "1С" та "ПАРУС". *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*: зб. наукових праць Міжн.наук.-практ. конф Житомир : ЖДТУ, 2010, Випуск 2 (17). С. 273-290.

УДК 657

Гладій І.О. - к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м. Вінниця

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

В системі управління витратами важлива роль відводиться калькуляції собівартості продукції. Процес обчислення собівартості окремих видів продукції називають калькулюванням. Калькуляція собівартості продукції є процесом визначення обсягу і структури питомих операційних витрат на виробництво і реалізацію окремих її видів.

Калькуляція (від лат. саісиШо — обчислення) — це обчислення собівартості одиниці продукції, виконаних робіт і послуг, а також заготівельної собівартості матеріальних цінностей та засобів виробництва за елементами витрат.

Вагомий внесок у еволюцію обліку витрат здійснили такі вітчизняні вчені: Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, О. М. Галенко, С. Ф. Голов, Н. О. Гура, Г. М. Давидов, В. М. Добровський, Л. М. Кіндрацька, Г. Г. Кірейцев, Ю. А. Кузьмінський, Л. В. Нападовська, С. В. Свірко, ВМ. Г. Чумаченко та ін.

Метою дослідження виступило дослідження економічної сутності калькулювання, як основи визначення витрат на одиницю їх носія (об'єкта калькулювання).

Практична дійсність свідчить, що в багатьох випадках об'єкти калькулювання не співпадають з об'єктами обліку витрат. Так, об'єктами обліку витрат є місця їх виникнення, види чи групи однорідних продуктів.

Зв'язок між обліком витрат і калькулюванням полягає в тому, що облік витрат на виробництво організують у необхідному для калькулювання собівартості продукції розрізі. У свою чергу, процес калькулювання залежить від моделі обліку витрат на виробництво. Виходячи з принципу зворотного зв'язку можна розробити модель обліку витрат на виробництво, яка задовольняє вимоги процесу калькулювання і модель калькулювання, яка визначає організацію обліку витрат на виробництво. Для удосконалення моделі обліку і підвищення інформативності облікових даних, доцільно одночасно проаналізувати модель обліку і калькулювання і внести в них необхідні зміни [1, с. 25].

У зв'язку з тим, що збут (реалізація) продукції вимагає додаткових затрат, виділяють собівартість готової продукції і собівартість реалізованої продукції.

Готової слід вважати продукцію, обробка якої закінчена і яка відповідає технічним умовам, стандартам та умовам договору із замовником, укомплектована і прийнята відділом технічного контролю або іншим підрозділом, який відповідає за якість продукції.

Згідно п. 11 П(С)БО 16 та МСБО 2 виробнича собівартість включає (рис. 1).

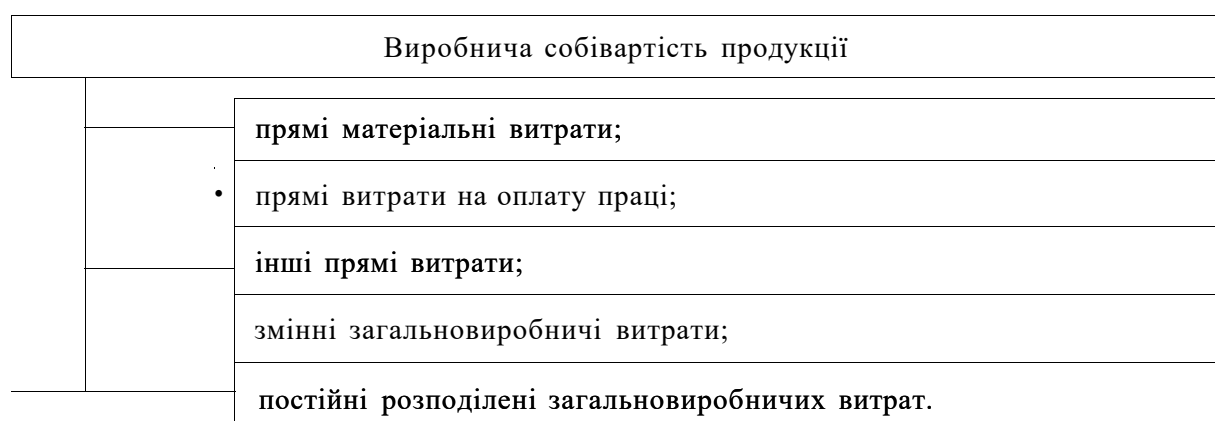

Рисунок 1- Структура виробничої собівартості продукції відповідно П(С)БО 16 та МСБО 2

Собівартість готової продукції - це грошова оцінка одного з активів, а собівартість реалізації - це грошова оцінка витрат на продану (реалізовану) продукцію.

Згідно чинного законодавства, а саме п. 11 П(С)БО 16 та МСБО 2 собівартість реалізації продукції включає (рис. 2).

Собівартість реалізації продукції	
	собівартість проданої готової продукції, яка визначається за обраним методом оцінки вибуття запасів;
	наднормативні виробничі витрати;
	нерозподілені (тобто не включені в собівартість готової продукції) постійні загальновиробничі витрати (НПЗВВ).

Рисунок 2 - Склад собівартості реалізації продукції відповідно П(С)БО 16 та МСБО 2

В підсумку, результатом процесу підрахунку є калькуляція - економічний документ, з якого можна дізнатися про собівартість одиниці (1 кг, 1л) конкретного виду продукції [2]. Калькуляційна одиниця - це засіб вимірювання об'єкта калькулювання (продукції, послуг) у визначених вимірниках.

Калькуляційна одиниця продукції повинна відповідати одиниці виміру, прийнятій у стандартах або технічних умовах на відповідний вид продукції і в плані виробництва продукції в натуральному виразі. Якщо у плануванні використовуються дві одиниці виміру кількості продукції, що випускається, то калькуляційною одиницею є одна з них. Собівартість одиниці продукції у другому вимірі обчислюється в цілому без виділення окремих статей витрат. [3, с.72].

Калькуляційна одиниця продукції повинна відповідати одиниці виміру, прийнятій у стандартах або технічних умовах на відповідний вид продукції та в плані виробництва продукції в натуральному вираженні.

Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) устанавлюються підприємством самостійно та встановлюється наказом або розпорядженням керівника підприємства. В той же час, можна виокремити основні калькуляційні статті, що пов'язані із виробництвом будь-якої продукції, що вироблена підприємством (рис. 3).

На промислових підприємствах, крім продукції основного виробництва, калькулюють також продукцію допоміжних виробництв, хоча можна виокремити випадки, коли продукцію виробляють у невеликих кількостях і повністю споживають усередині підприємства. Щодо продукції допоміжних виробництв використовуються калькуляційні одиниці, що

застосовуються для однойменних виробів і послуг на відповідних спеціалізованих підприємствах.

Типовий перелік калькуляційних статей виробничого підприємства

- сировина і матеріали;
- паливо на технологічні потреби;
- електроенергія на технологічні потреби;
- покупні ресурси, комплектуючі вироби, напівфабрикати;
- роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств і організацій;
- витрати інших матеріальних ресурсів;
- відрахування на соціальні заходи;
- основна заробітна плата виробничих працівників;
- додаткова заробітна плата виробничих працівників;
- амортизація основних виробничих засобів та інших необоротних матеріальних активів;
- витрати по орендній платі основних засобів;
- загально-виробничі витрати.

Рисунок 3 - Типовий перелік калькуляційних статей підприємства

Допоміжні виробництва - це частина виробничого процесу у вигляді внутрішнього структурного підрозділу для обслуговування інших виробництв. Головне призначення - підтримка безперебійної роботи основного виробництва з мінімумом витрат на його функціонування. Тобто підприємству вигідніше самому мати такі додаткові служби і господарства, ніж користуватися послугами сторонніх організацій. Калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) допоміжних виробництв - це окремий напрям роботи, який, на нашу думку, слід доручати команді фахівців підприємства. У цю команду слід включати не лише економістів (традиційно обчислення собівартості - це їхній обов'язок), а й фахівців з управлінського обліку.

Список використаних джерел:

1. Дутчак Р.Р. Удосконалення калькулювання собівартості продукції в управлінському обліку витрат. *Наука й економіка*. 2012. Вип. 2(26). С. 69-73.
2. Бегун С.І., Ковтун Н.В. Калькулювання собівартості продукції: порівняльний аналіз підходів до визначення економічного змісту. *Молодий вчений*. 2014. Вип. 6(09). С. 79-83.
3. Сафронов Д.С. Анализ эффективности работы вспомогательных подразделений организации: методика и апробация. *Вестник Витебского государственного технологического университета*. 2016. №2 2(31). С. 163-174.